

Een nationale ramp voor El Salvador

Het maandag 8 januari bekend gemaakte besluit van de Verenigde Staten om de 'tijdelijke beschermde status' (Temporary Protected Status, TPS) van zo'n 200.000 Salvadoranen op te heffen raakt niet alleen de Salvadoraanse migranten hard, maar heel El Salvador. Bovendien zal de illegaliteit in de VS toenemen.

De TPS is in 1990 in het leven geroepen voor niet Amerikaanse burgers die niet naar hun land konden terugkeren als gevolg van onder andere oorlogen en natuurrampen. Het is een tijdelijke status die kan worden opgeheven wanneer de situatie in het land van herkomst verbetert. Na de aardbevingen in El Salvador van 2001 besloot de Amerikaanse overheid dat Salvadoranen in aanmerking kwamen voor TPS. Deze werd elke 18 maanden herzien en telkens verlengd. Andere problemen, zoals nieuwe natuurrampen en crisis in het land, golden daarbij als reden voor verlenging. Met elke verlenging groeide de hoop van vele Salvadoranen op een permanente verblijfsvergunning. Maar geen regering durfde het aan om de knoop door te hakken. De regering Trump stelt dat nu dat de schade van de aardbeving hersteld is. Reden om per september 2019 het TPS te stoppen.

De circa 200.000 Salvadoranen met een TPS status zijn over het algemeen goed geïntegreerd in de Amerikaanse maatschappij. TPS houders, de meerderheid woonachtig in economisch sterke staten als Texas en Californië, hebben vaker een baan dan gewone Amerikanen. Verschillende werkgevers van Salvadoranen met een TPS, veelal werkzaam in de bouw, horeca, of winkels, hebben hun zorgen al geuit over de gevolgen die de maatregel voor hun bedrijven.

De kinderen van Salvadoraanse TPS houders die in de VS zijn geboren, circa 190.000, zijn Amerikaanse ingezetenen en hebben dus een permanente status. Het besluit om de TPS status voor Salvadoranen op te heffen heeft voor hen in principe geen gevolgen. Maar ouders met TPS status staan voor de keuze om hun kinderen bij familie of vrienden in de VS achter te laten, of mee te nemen naar een land dat de kinderen nauwelijks kennen.

Het afschaffen het TPS zal ook gevolgen hebben voor de bevolking van El Salvador. Voor veel families, vooral uit de lagere sociale klassen, zijn de maandelijkse overboekingen van familieleden uit de VS van groot belang. Voor de Salvadoraanse economie vormen deze dollars de belangrijkste bron van buitenlandse deviezen. Wanneer de overboekingen afnemen zullen Salvadoranen op zoek naar werk gaan en de beste kansen daarop vind je in de VS. Niet voor niets verblijven honderdduizenden Salvadoranen illegaal (dus zonder TPS) in de VS.

De kans is overigens groot dat huidige TPS houders de illegaliteit in de VS zullen verkiezen. Werk is schaars in El Salvador, het land wordt ook geteisterd door bendes en behoort tot de meest gewelddadige landen ter wereld. In 2015 duidde The Economist het aan als 'Hell Salvador'. Geen land om naar terug te keren.

El Salvador, half zo groot als Nederland met zo'n zeven miljoen inwoners, heeft overigens slechte ervaringen met de gedwongen terugkeer van migranten. Nadat de bloedige burgeroorlog (1980 – 1992) ten einde kwam, besloot de VS in het begin van de jaren negentig om illegale (vaak jonge) Salvadoraanse criminelen terug te sturen naar El Salvador. Zo kreeg de uit de VS overgewaaid bendecultuur in El Salvador een forse impuls en dit droeg bij onveiligheid die tot de dag van vandaag voortduurt.

De Salvadoraanse overheid heeft aangekondigd te zullen strijden voor een permanente verblijfsvergunning voor de 200.000 Salvadoranen. Daar hebben ze tot September 2019, wanneer het TPS afloopt, de tijd voor. Ook republikeinse congresleden uit staten met veel migranten, zoals

Florida, hebben zich uitgesproken tegen de maatregel. Maar de kans dat er voldoende politieke steun is om TPS om te zetten in een permanente verblijfsvergunning is klein.

Chris van der Borgh, Universiteit Utrecht

10 januari 2018